

199) etc; «luquet de *sofre*: sulphuratum», Busa N, D-III-4.

La combinació *olf*, amb la *l* presa entre les dues labials, es reduí aviat, assimilant-s'hi la *l*, després de passar per *g*: així la forma *sofre* és la general en quasi tot el domini: fins al Rosselló, on naturalment la *o* sona com *ú*; fins al capdamunt del Pallars (*sófre* Tavascan, 1934); i a les Illes fins a Menorca: allí *sofre* tornat femení (Camps Merc, *Folk* 1, 176) a causa de l'ambigüitat de la *-a*, que sona igual que *-a*

La forma *súfre* és només ribag, certament no deguda a cap influència forastera sinó per una evolució (coincident amb la del cast *azufre*) del grup complex *oufr* reduït a *ufr*. És general a tota aquella regió, començant per la punta NE. (la famosa font del *súfre* o de la Tartera a Caldes de Boí, de grans virtuts curatives, 1953 ---); una altra Font del *súfre* a la vall de Llauset entre Aneto i la gran serralada de les Maleides (1957), a Sopeira etc.

A Benasc hi ha variant *eixufre* també amb *ú*, i una evolució anòmala de la sibilant, corresponent per una part al port. *enxofre*, i per l'altra a la ts- africada que sembla haver estat molt antiga en aquest mot llatí d'origen no-indoeuropeu (mediterrani o tuscoide): variant ll. ZULPUR, it. *zolfo*, reto-rom. *zuolper*, cast. ant. *açufre* (avui AZUFRE), ja hi ha *adúfre* a Bielsa (1965). La forma amb *ú*, que pogué haver-se estès altre temps més al Sud, apareix ja en el *Curial*: la figura terrífica de Neptú: «trametia per la boca, per lo nas e per les orelles, orrible fum de *sufr*e, e los ulls qui parien luquets ---» (NCl III, 62), de nou. «carçre d'infern perfumada de *sufr*e» (*Curial*, III, 16).

DERIV.: *Sofri* (mall. i CpTarr. DAG.). *Sufrina*, ribag, aplicat a les grans tempestats elèctriques: «qué *sufrina* tan tremenda i qué trons!» Açanui, 1963, a Alins de Llitera sento la mateixa frase (amb la variant consonàntica que ja hem vist a Benasc): «*ké i sufrina* ---» que m'expliquen «gran tronada i polseguera portada

pel vent etc.» (1965). *Sofrós*. *Ensofrar* (*sofrar* en sentit ajargonat aplicat al joc, val., *AlcM*, cf. *ensofrar-se* 'emborratxar-se' fam. del cat. central): «dones --- / alcofollades, / d'ulls, afollades / per l'emblanquir, / perden lo oyr, / e l'olorar, / per l'ençofrar», JRoig (*Spill*, 10018), alludint al mestreig o maquillatge amb afaits químics; rarament *asofrar*; *ensofrada*, *ensofrador*, *-dora*, *ensoframent*, *ensofretar*, *ensofrit*, *ensofrinar* De l'it. *zolfatara*, manllevat *sofpatara* [1868, *SLitCosta*; mal llegit *sulfatura*, DAG].

MOTS SAVIS. *Sulfat* [Lab. 1840]; *sulfatar* i més generalment *ensulfatar*; *sulfatat* [Lab.]; *ensulfatador*, *ensulfatada* *Sulfuri* [sulfúreas adj., c. 1490, Fc Alegre, DAG]; *sulfúric* [Lab.]; *sulfur* [-ro i *sulfuret*, Lab. 1840, p 1037]; *sulfurar* [1868, *SLitCosta*]: popularment *em sulfura això...* 'm'encén d'ura': «si no ho va dir d'una manera categòrica, ho volia donar a entendre, i això em basta, em sembla a mi, perquè una tingui raó de *sulfurar-se* —No s'hi *sulfuri*, Elvira, no s'hi *sulfuri*: mare i fill són un parell d'infelïços», Narcís Oller (*Pilar Prim* v, O. C., p. 74), *sulfuratge* [DAG]; *sulfuració* [1868]; *sulfurul*, *sulfurós* [1868, *SLitCosta*]; *sulfut*; *sulfona*, *sulfònic*, *sulfonal*, *sulfonat*; *bisulfat*, *bisulfur*, *bisulfut*; *polisulfur*; *protosulfur*. CPT: *Sulfhidric* [1917, DOrt]; *sulfhidrat* [id.]. *Sulfàcid* *Sulfamida* [diaris, c. 1942]: nom de les amides de l'àcid sulfúric. I altres nombrosos compostos en *sulf(o)*-

Sofregall, V. *fregar* *Sofregiaa*, *sofregiment*, *sofregina*, *-gnat*, *sofregir*, *sofregit*, V. *fregir* *Fel sofregit*, barbarisme per *f sobreeixit* *Sofrenada*, *sofrenar*, V. *fre* *Sofrença*, *sofrent*, V. *sofrir* (PREFERIR) *Sofrit*, V. *sofre* *Sofrible*, *sofridor*, V. *sofrir* (PREFERIR) *Sofrifer*, V. *fregir* *Sofrumar*, V. *flama* *Sofriment*, *sofrir*, V. *preferir* *Sofrut*, V. *fregir* i *preferir* *Sofronejar*, *sofrony*, *sofronyar*, V. *sofrega* *Sofrós*, V. *sofre* *Sofumar*, *sofumigació*, V. *fum*